VOORSTEL AAN DE RAAD: Raadsvergadering d.d. 3 juni 2025

NR.: RI-25-01021

Onderwerp: Startrapportage kwaliteit als drager voor Omgevingsvisie	Agendapunt	**13.**
	Raadsvoorstel-nummer	**2025-37**

Voorstel:

1. De gemeenteraad voor te stellen om de drager kwaliteit sonderend te bespreken als onderdeel voor de verdere ontwikkeling van de omgevingsvisie van Nederweert.

Burgemeester en wethouders van Nederweert,

De secretaris,	De burgemeester,
drs. J.C.T. (Johan) Bakens	B.M.T.J. (Birgit) Op de Laak

Portefeuillehouder(s)	: Wethouder Meessen	Team	: REO
		Auteur	: Y.A.P.W. Verstappen
Datum	: 1 april 2025		
Bijlage(n)	: Oplegnotitie Rapportage kwaliteit Raadsinformatiebrief Plan van aanpak Bijlage Omgevingsvisie Bijlage Ruimtelijk Kwaliteitskader		

Voorstel

1. De gemeenteraad voor te stellen om de drager kwaliteit sonderend te bespreken als onderdeel voor de verdere ontwikkeling van de omgevingsvisie van Nederweert.

Inleiding

Landelijke, provinciale en gemeentelijke opgaven vragen ruimte. Voorbeelden van de onuitputtelijke lijst aan opgaven zijn: klimaat, (positieve) gezondheid, sociale samenhang, duurzame energie, biodiversiteit, woningbouw, mobiliteit, Kaderrichtlijn Water en de bossenstrategie, enz. Nederweert heeft ruimte om deze opgaven te laten landen, maar de vraag naar de beschikbare ruimte is groter dan de beschikbaarheid ervan (=M2 vs. Euro's). Daarom is het noodzakelijk om opgaven te combineren (lees: doelstapeling), ook in Nederweert. Het is belangrijk in beeld te brengen welke opgaven de komende tijd op ons afkomen en daarop te anticiperen. Deze opgaven vragen om een integrale benadering waarbij ruimtelijke, functionele en sociaal-maatschappelijke aspecten worden afgewogen om zo tot een toekomstbestendige inrichting van Nederweert te komen.

Nederweert heeft hiervoor een strategische aanpak nodig, waarin ruimtelijke kwaliteit en sociaal-maatschappelijke aspecten hand in hand gaan. Met als doel een omgeving te scheppen waar de huidige en toekomstige generaties prettig en gezond kunnen leven. Op dit moment beschikt de gemeente Nederweert over twee omgevingsvisies, te weten, omgevingsvisie buitengebied uit 2021 en omgevingsvisie kernen en bedrijventerreinen uit 2023. Bij de vaststelling van de omgevingsvisie kernen en bedrijventerreinen is reeds geconstateerd dat er verschillen tussen beide visies zitten die in overeenstemming met elkaar moeten worden gebracht. Bij vaststelling van de omgevingsvisie kernen en bedrijventerrein stond reeds in het raadsvoorstel opgenomen; "*Een gemeentelijke omgevingsvisie dient één integrale visie voor het gehele grondgebied te zijn. Na het vaststellen van de Omgevingsvisie Kernen en Bedrijventerreinen is er nog drie jaar de tijd om de visie voor het buitengebied te actualiseren, de fricties met de kernen en bedrijventerreinen weg te nemen en beide visies samen te voegen tot één omgevingsvisie.*"

In oktober 2024 is de gemeenteraad via een raadsinformatiebrief geïnformeerd hoe de samenvoeging zal plaatsvinden. Dit proces om te komen tot één Omgevingsvisie zorgt ervoor dat aan deze verplichting wordt voldaan. De Omgevingsvisie zorgt ervoor dat alle aspecten van ruimtelijke ordening, zoals wonen, werken, mobiliteit, natuur, klimaat en milieu, in samenhang worden bekeken. Dit voorkomt conflicterende belangen en bevordert een meer coherente ontwikkeling van Nederweert en de regio. Door alle relevante aspecten, dus ook sociaal-maatschappelijke aspecten mee te nemen in één visie, kan beter worden gestreefd naar een duurzame ontwikkeling van Nederweert. Dit betekent dat economische groei, sociale inclusie, klimaat en landschap en milieubehoud hand in hand kunnen gaan. Het uiteindelijke doel is komen tot één Omgevingsvisie wat als basis dient voor het op te stellen ruimtelijk kwaliteitskader.

In het plan van aanpak is opgenomen dat er twee tussenproducten worden opgeleverd in de vorm van een rapportage kwaliteit en kwantiteit. De reden hiervoor is om via deze wijze de gemeenteraad zo optimaal mogelijk te betrekken bij de totstandkoming van de omgevingsvisie. Na deze twee rapportages zal ook de participatie met inwoners, bedrijven, partners en andere belanghebbende worden opgestart.

Naar aanleiding van de raadsinformatiebrief heeft de gemeenteraad verzocht een startbijeenkomst te organiseren. De startbijeenkomst in de vorm van een werksessie heeft januari 2025 plaatsgevonden waar in besloten kring aan de hand van kaartmateriaal de ruimtelijke uitdagingen bekeken zijn. Het doel van de bijeenkomst was de gemeenteraad te informeren over de opgaven, maatschappelijke impact en het verdere proces werd toegelicht over de samenvoeging van twee omgevingsvisies. In februari werd een meedenk/infoavond georganiseerd waarbij de gemeenteraad is geïnformeerd over de voortgang en is er aan de hand van een discussieblad gediscussieerd over de toekomst van Nederweert. Op 1 april heeft hiervoor een tweede, verdiepende, bijeenkomst plaatsgevonden. In deze bijeenkomst is aan de hand van verhaallijnen de gemeenteraad in positie gebracht zich uit te laten over ontwikkelrichtingen. Uit deze avonden komen 5 centrale thema's naar voren die zich als volgt laten samenvatten;

1. *Woningbouw en ruimtelijke ordening*
   Er wordt raad breed erkend dat Nederweert de komende tien jaar sterk zal groeien en dat hier slimme keuzes voor gemaakt moeten worden. Over het tempo hiervan verschillen de meningen. De meeste plannen richten zich op bouwen binnen of aansluitend aan de bestaande kernen, met variërende visies op hoogbouw en nieuwe woonvormen. Sommige benaderingen sluiten een geheel nieuwe kern niet uit.

2. *Economische ontwikkeling*
   Er is een breed gedeeld besef dat groei alleen succesvol is als ook werkgelegenheid meegroeit en er sprake is van een sterkere economische positie van Nederweert. Er wordt gepleit voor meer bedrijvigheid, over het type bedrijvigheid verschillen de opvattingen. Toerisme en recreatie worden als

kansrijk gezien, terwijl er ook wordt gekeken naar samenwerking met andere regio's voor economische ontwikkeling.

3. *Maatschappelijke voorzieningen*
   Een stevige fysieke sociale infrastructuur en behoud van voorzieningen in elke kern worden als erg belangrijk gezien. Er wordt gepleit voor voorzieningen in nabijheid van inwoners op terrein van onderwijs, sport, cultuur, welzijn en zorg die meegroeien en passen bij de behoeften van inwoners.

4. *Mobiliteit en infrastructuur*
   De verwachte bevolkingsgroei en de toenemende forenzenstroom vragen om betere infrastructuur. Er wordt gepleit voor een goede ontsluiting van het verkeer, verbeterde verkeersafwikkeling binnen de gemeente en investeringen in fietsinfrastructuur en openbaar vervoer.

5. *Duurzaamheid en buitengebied*
   Klimaat, energie en de agrarische sector spelen een belangrijke rol. Er is brede steun voor duurzaamheidsmaatregelen, maar de aanpak verschilt. Sommigen benadrukken het toekomstperspectief van de agrarische sector, terwijl anderen inzetten op efficiënt energiebeleid en natuurbehoud. Het belang van waterbeheer en groenvoorzieningen bij toekomstige bouwplannen wordt unaniem onderkend.

Dit voortraject en bijbehorende inbreng vanuit de raadsfracties heeft geleid tot de voorliggende rapportage kwaliteit. De rapportage kwaliteit is het startpunt van verdere uitwerking en beschrijft het fundament voor verdere ontwikkeling. In de opvolgende rapportage kwantiteit zal aan de hand van de beschreven kwaliteiten de verhaallijnen verder worden uitgewerkt. De drager kwantiteit wordt op 9 september ter vaststelling aan de gemeenteraad voorgelegd. Omdat beide dragers nauw samenhangen, wordt in september ook de drager kwaliteit opnieuw voorgelegd, zodat eventuele aanpassingen kunnen worden verwerkt. Beide dragers samen vormen op die manier het startdocument voor de samenvoeging van de omgevingsvisie.

Beoogd effect
In de rapportage Kwaliteit van Nederweert worden de verschillende kwaliteiten van de gemeente in kaart gebracht. De drager kwaliteit is hierbij input voor het ontwikkelen van één Omgevingsvisie die het kader vormt voor de toekomstige inrichting van Nederweert.

Argumenten
1. *Het biedt kaders voor behoud en versterking van bestaande kwaliteit*
   De bouwsteen kwaliteit brengt de bestaande ruimtelijke en sociaal-maatschappelijke kwaliteiten van Nederweert gedetailleerd in kaart. Dit omvat onder andere het unieke landschap, de natuur, (cultureel) erfgoed, voorzieningen en de identiteit van de verschillende kernen. Door deze kwaliteiten inzichtelijk te maken, ontstaat een stevige basis om toekomstige ontwikkelingen te beoordelen en te sturen. Het rapport draagt bij aan het behoud en de versterking van deze kwaliteiten door aandacht te besteden aan de bescherming van waardevolle gebieden en structuren. Dit helpt voorkomen dat toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen ten koste gaan van de kenmerken die Nederweert aantrekkelijk en leefbaar maken. Daarnaast vormt de startrapportage kwaliteit een essentiële dragers voor de Omgevingsvisie. Het rapport helpt bij de integratie van regionale en lokale beleidsdoelen zonder dat de unieke kwaliteiten van Nederweert verloren gaan. Dit zorgt voor een evenwichtige en samenhangende ontwikkeling, waarbij behoud en vernieuwing elkaar versterken.

2. *Het draagt bij aan een consistente en integrale benadering van de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen in Nederweert*
   Een effectieve Omgevingsvisie vereist een samenhangende aanpak van ruimtelijke ontwikkelingen, waarbij thema's als klimaatadaptatie, woningbouw, duurzame energie, mobiliteit en economie niet afzonderlijk, maar integraal worden bekeken. De drager kwaliteit is hierin een cruciale eerste stap. Het rapport brengt niet alleen de bestaande ruimtelijke en sociaal-maatschappelijke kwaliteiten in kaart, maar biedt ook een basis om toekomstige opgaven te koppelen aan deze kwaliteiten. Door deze samenhangende benadering wordt voorkomen dat beleidsdoelen los van elkaar worden behandeld, wat kan leiden tot tegenstrijdige of inefficiënte beleidskeuzes. Daarnaast biedt de rapportage kwaliteit concrete inzichten die helpen bij het identificeren van kansen voor doelstapeling. Dit betekent dat verschillende beleidsopgaven gecombineerd kunnen worden, waardoor ontwikkelingen efficiënter en duurzamer kunnen plaatsvinden. Ook zorgt de startrapportage ervoor dat toekomstige besluitvorming en beleidsvorming gebaseerd zijn op objectieve en actuele gegevens over de kwaliteiten van Nederweert. Dit leidt tot een onderbouwde en toekomstbestendige Omgevingsvisie, waarin ruimtelijke, functionele en sociaal-maatschappelijke aspecten in samenhang worden afgewogen.

3. *Het opstellen van één Omgevingsvisie is een wettelijke verplichting*
   Gemeenten zijn verplicht om vóór 1 januari 2027 één Omgevingsvisie vast te stellen voor het gehele grondgebied. Op dit moment beschikt Nederweert over de twee afzonderlijke Omgevingsvisies voor het buitengebied en voor de kernen en bedrijventerreinen. Dit betekent dat de gemeente nog niet volledig voldoet aan de wettelijke vereisten zoals gesteld in de Omgevingswet. Door nu het proces in gang te zetten waarin de dragers kwaliteit en kwantiteit als tussenproducten worden ontwikkeld, werkt Nederweert doelgericht toe naar de vaststelling van één Omgevingsvisie in december 2026. Bovendien biedt het samengaan van beide Omgevingsvisies in één document meer duidelijkheid en houvast voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Een eenduidige visie voorkomt interpretatieverschillen en versnelt de besluitvorming rondom ruimtelijke initiatieven.

4. *Eén Omgevingsvisie zorgt voor efficiëntere besluitvoering en beleidsvoering*
   Naast het voldoen aan de wettelijke verplichting, helpt één Omgevingsvisie ook bij de besluitvoering en beleidsvoering. Door één overkoepelende Omgevingsvisie vast te stellen, worden beleidskeuzes beter afgestemd, procedures versneld en wordt de gemeentelijke organisatie efficiënter in het nemen en uitvoeren van besluiten. Dat leidt tot een samenhangende en duurzame ruimtelijke ontwikkeling voor Nederweert.

Kanttekeningen

1. *Er kunnen conflicten tussen ambities zijn*
   Verschillende ambities kunnen met elkaar in conflict komen. Bijvoorbeeld, het streven naar natuurbehoud en de realisatie van woningbouw kunnen elkaar in de weg staan. Zonder duidelijke prioritering en afweging van deze ambities kunnen er conflicten ontstaan. Het is dus essentieel dat er duidelijke afwegingen worden gemaakt tussen de verschillende ambities.

Uitvoering

Om te komen tot één Omgevingsvisie voor de gemeente Nederweert wordt een gefaseerd proces doorlopen. Dit proces start met de ontwikkeling van dragers, waarbij zowel kwalitatieve als kwantitatieve aspecten worden uitgewerkt. De Omgevingsvisie Buitengebied (2021) en Omgevingsvisie Kernen en Bedrijventerreinen (2023) vormen samen met de ontwikkelde dragers de basis voor de uiteindelijke Omgevingsvisie. Dit document zal de ambities en strategische keuzes voor de ruimtelijke, economische en maatschappelijke ontwikkeling van Nederweert op de lange termijn omvatten. Daarnaast worden aanvullende elementen, zoals het economisch profiel en een analyse van de bestaande voorzieningen, in kaart gebracht.

Keuzes zullen gemaakt moeten worden, enerzijds omdat deze worden opgelegd vanuit wet- en regelgeving en anderzijds omdat er keuzes gemaakt kunnen worden die bepalend zijn voor de identiteit van de gemeente. De gemeenteraad is door georganiseerde info- en meedenkavonden, aan de hand van ontwikkelrichtingen en verhaallijnen bevraagd naar de toekomst van de gemeente Nederweert. Vanuit deze avonden, en de gekozen verhaallijnen, is helder naar voren gekomen dat de huidige identiteit zoveel als mogelijk behouden moet worden. Daarnaast wordt de gevraagde groei, met name op het vlak van aantal woningen/inwoners, als een belangrijke maatstaf gezien.

De vier verhaallijnen zullen aan de hand van de opgehaalde informatie omgezet worden naar twee scenario's. Een scenario zal zich richten op identiteit (organische groei), het andere scenario zal uitgaan van een hoge ambitie richting 25.000 inwoners.

Voor beide scenario's wordt een barcode ontwikkeld, zodat op het vlak van de kwaliteitsaspecten vergelijking mogelijk is tussen de twee scenario's en de thema's die benoemd zijn in de startrapportage over kwaliteit zoals deze nu voorligt. Daarnaast kunnen de beide barcodes ook afgezet worden tegen de barcode van de huidige situatie.

Gedurende het proces wordt de gemeenteraad op meerdere momenten actief betrokken. Meedenkavonden, informatieavonden en raadsvergaderingen worden gebruikt om informatie op te halen, tussenproducten te presenteren en richting te vragen. Dit waarborgt een transparante besluitvorming en een breed gedragen eindresultaat. De definitieve vaststelling van de Omgevingsvisie staat gepland voor december 2026.

Tussen 3 juni (sonderende bespreking over de kwaliteit) en 9 september (de vaststelling van het voorkeursscenario aan de hand van kwaliteit en kwantiteit) vindt er op 11 juni nog een info-/meedenkavond plaats over de scenario's en bijbehorende barcodes.

Communicatie en participatie

Transparante communicatie en actieve participatie zijn essentiële onderdelen van het proces rondom de totstandkoming van de Omgevingsvisie Nederweert. Op dit moment, bij de ontwikkeling van de rapportage, verloopt de communicatie via de gebruikelijke gemeentelijke kanalen, zoals de website, sociale media,

nieuwsbrieven en persberichten. Daarnaast hebben inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden de mogelijkheid om raadsbijeenkomsten fysiek of digitaal bij te wonen.

Naarmate het proces vordert en de Omgevingsvisie vorm gaat krijgen, zal de inzet op communicatie en participatie intensiveren en start het participatieproces. Dit proces wordt gebruikt om input op te halen bij inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden, maar ook om draagvlak te creëren. Door tijdige en structurele betrokkenheid van inwoners en belanghebbenden streven we naar een breed gedragen Omgevingsvisie die aansluit bij de wensen en behoeften van de gemeenschap.

Financiële gevolgen
N.v.t.

Bijlagen

1. Oplegnotitie
2. Rapportage kwaliteit
3. Raadsinformatiebrief
4. Plan van aanpak
5. Bijlage Omgevingsvisie
6. Bijlage Ruimtelijk Kwaliteitskader

Concept raadsbesluit

De raad van de gemeente Nederweert

Gezien het voorstel nr. 2025-37 van het college van burgemeester en wethouders d.d. 1 april 2025

Besluit

De gemeenteraad voor te stellen om de drager kwaliteit sonderend te bespreken als onderdeel voor de verdere ontwikkeling van de omgevingsvisie van Nederweert.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 3 juni 2025,

De raadsgriffier,	De voorzitter,
L. (Loes) Janssen	B.M.T.J. (Birgit) Op de Laak